

ปัญหาคุณภาพน้ำในช่วงหน้าแล้ง

ส่วนแหล่งน้ำจืด กองจัดการคุณภาพน้ำ

ประเทศไทยเผชิญกับ “วิกฤติน้ำ” ทั้งสถานการณ์ภัยแล้ง น้ำท่วม รวมถึงปัญหาแหล่งน้ำเสื่อมโทรม ในขณะที่ปัจจุบันมีความต้องการใช้น้ำที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง หากยังมีการใช้น้ำที่ฟุ่มเฟือยและขาดการบริหารจัดการน้ำอย่างมีประสิทธิภาพ และน้ำที่มีอยู่มีสภาพเสื่อมโทรมแล้ว ประเทศไทยจะต้องประสบกับภาวะขาดแคลนน้ำอย่างรุนแรง โดยภัยแล้งในปี 2564 พบว่าบางแหล่งน้ำมีสภาพแห้งขอดไม่มีน้ำแล้ว เช่น แม่น้ำวัง บริเวณช่วงรอยต่อจังหวัดลำปางกับจังหวัดตาก แม่น้ำยม ในพื้นที่จังหวัดสุโขทัย พิษณุโลก และพิจิตร เป็นต้น

นอกจากปัญหาขาดแคลนน้ำแล้ว แหล่งน้ำส่วนใหญ่มีแนวโน้มเสื่อมโทรมลงจากปกติในช่วงหน้าแล้ง โดยจากการติดตามเฝ้าระวังคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำต่างๆ ที่ผ่านมา พบว่า ในช่วงเดือนมีนาคม-พฤษภาคม มักพบปัญหาคุณภาพน้ำที่เกิดจากกรณีการเกิดสาหร่ายสีเขียว (Algal Bloom) หรือมีปริมาณสาหร่ายในน้ำมากกว่าภาวะปกติ โดยมักพบในแหล่งน้ำที่มีสภาพนิ่งไม่ไหลเวียนทำให้เกิดการสะสมของสารอาหาร เช่น บริเวณประตูระบายน้ำ เขื่อน ฝาย หนอง บึง เป็นต้น

ปัญหาสาหร่ายสีเขียว เกิดจากการที่แหล่งน้ำมีปริมาณน้ำลดน้อยลง จนมีสภาพนิ่งไม่ไหลเวียน ส่งผลให้ความเข้มข้นของสารอาหารพืช ได้แก่ ไนโตรเจนและฟอสฟอรัสสูงขึ้น ซึ่งสารอาหารเหล่านี้มาจากกิจกรรมต่างๆ ของมนุษย์ เช่น การเกษตร อุตสาหกรรม น้ำทิ้งจากบ้านเรือน เมื่อมีสารอาหารมากขึ้นจะไปกระตุ้นให้สาหร่ายเจริญอย่างรวดเร็วและเมื่อได้รับแสงแดดมากเพียงพอ จะลอยขึ้นมารับแสงแดดเพื่อสังเคราะห์แสง เกิดปฏิกิริยาทั่วบริเวณผิวน้ำ โดยสามารถเกิดได้ทั้งน้ำจืด (แม่น้ำ คูคลอง หนอง บึง) และ น้ำทะเล ซึ่งการมีปริมาณสาหร่ายในน้ำมากกว่าภาวะปกติจะก่อให้เกิดปัญหา เช่น เกิดการขาดแคลนปริมาณออกซิเจนที่ละลายในน้ำโดยเฉพาะในช่วงเวลากลางคืนที่พืชและสาหร่ายมีการหายใจจะดึงออกซิเจนในน้ำไปใช้เป็นจำนวนมาก ทำให้สัตว์น้ำขาดอากาศหายใจ และเมื่อมีเหตุสาหร่ายตายลงพร้อมกันจำนวนมาก จะเกิดการย่อยสลายและทำให้แหล่งน้ำเน่าเสียรุนแรงได้ ในการสังเกตในกรณีสาหร่ายเกิดการสะสมในแหล่งน้ำ จะพบสีของแหล่งน้ำเปลี่ยนไปจากปกติโดยอาจพบได้หลายสีขึ้นกับชนิดของสาหร่าย เช่น เขียว น้ำตาลเหลือง หรือ แดง เป็นต้น

สาหร่ายสะพรั่งในแม่น้ำปิงเมืองเชียงใหม่
ช่วงเดือนพฤษภาคม 63

ที่มา : <https://mgronline.com/local/detail/9630000056457>

สาหร่ายสะพรั่งในแควพระปรง อ.กบินทร์บุรี จ.ปราจีนบุรี
ในช่วงเดือนมีนาคม 60

การป้องกันและแก้ไขปัญหสาหร่ายสะพรั่ง จะต้องทำให้แหล่งน้ำเกิดการไหลเวียนถ่ายเท หากมีประตุน้ำควรเปิดระบายน้ำบ้างเป็นครั้งคราว หรือใช้เครื่องเติมอากาศ/เครื่องผลักดันน้ำเพื่อให้ น้ำเกิดการผสมหมุนเวียนและเพิ่มออกซิเจนให้กับน้ำ หากเริ่มมีสาหร่ายเกิดขึ้นให้ทำการกำจัดออกจากแหล่งน้ำ ก่อนที่จะเกิดปัญหาน้ำเน่าเสีย และต้องควบคุมที่ต้นทางโดยการลดปริมาณสารอาหารที่จะลงสู่แหล่งน้ำ เช่น เข้มงวดในการอนุญาตระบายน้ำทิ้งลงสู่แหล่งน้ำของสถานประกอบการต่างๆ โดยเฉพาะพื้นที่ที่มีปัญหามลพิษ การเลี้ยงปลาในกระชัง ส่งเสริมการปลูกหญ้าแฝกเพื่อป้องกันการชะล้างธาตุอาหารหรือปุ๋ย จากพื้นที่ การเกษตรลงสู่แหล่งน้ำ เป็นต้น

เพื่อป้องกันและบรรเทาปัญหาคุณภาพน้ำในช่วงหน้าแล้ง กรมควบคุมมลพิษขอความร่วมมือทุกภาคส่วนและผู้ประกอบการลดการระบายน้ำเสียลงสู่แหล่งน้ำ ใช้น้ำอย่างประหยัดและนำน้ำที่ใช้แล้วไปใช้ประโยชน์ให้มากที่สุด เช่น รดน้ำต้นไม้ ล้างพื้น เป็นต้น สำหรับเกษตรกรที่เลี้ยงปลาในกระชังในช่วงหน้าร้อน จะมีความเสี่ยงปลาตายยกกระชัง เหตุจากการขาดออกซิเจนในน้ำ จึงควรหลีกเลี่ยงการเลี้ยง ในรายที่มีการเลี้ยงแล้วควรลดความหนาแน่นของปลาในกระชังและลดปริมาณอาหารปลาให้น้อยลง รวมทั้งกำจัดสาหร่ายในกระชังและบริเวณโดยรอบอยู่เสมอและควรมีเครื่องตีน้ำ/เครื่องเติมอากาศไว้ให้พร้อมรองรับสถานการณ์ฉุกเฉิน

ที่มา : <https://www.banmuang.co.th/news/region/227325>